

Zsákpásztorok

Minimum 2x45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra, technika)

Miről szól ez a tanegység?

Népi pásztorjátékaink, betlehemes szokásaink tele vannak humoros, derűs elemekkel. Közvetítve ezzel is, hogy Isten közel lépett az emberhez, a békesség és derű összetartozik. Ez a derű hatja át mindkét feldolgozott művet. A nagy zsák liszthez hasonlított pásztorok képe különösen illik betlehemes népszokásaink sete-suta pásztorképéhez. Jó ezt a derűt a gyerekekkel is átélni mind nyelvi, mind vizuális szinten.

Áttekintő vázlat

6.1 Pásztorok alusznak	45 perc
6.1a Rímhármasok	10 perc
6.1b Felolvasószínház	5 perc
6.1c Szójátékszabályok	10 perc
6.1d Rímes versírás	min. 20 perc
6.2 Textilkép	45 perc
6.2a Képalkotás	35-40 perc
6.2b Galéria	5-10 perc
Összesen:	min. 2x45 perc

Előkészületek

Maradék textilanyagok, fonalak, és kifejezetten durva vászon, zsákvászon gyűjtésére a gyerekeket is megkérhetjük, jóval a foglalkozás előtt.

6. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Lackfi János: *Pásztorok alusznak*

Weöres Sándor: *Betlehem*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

- Szöveggyűjtemény
- Füzet, íróeszköz
- Internet, projektor, hangfal

A/4-es kék karton vagy műszaki rajzlap
Zsákvászon, textil- és fonalmaradékok
Olló, ragasztó

FELADATOK LEÍRÁSA

6.1 Pásztorok alusznak

6.1a Rímhármasok

Olvassuk el **Lackfi János: Pásztorok alusznak** című versét, majd keressenek a gyerekek rímeket benne!

Mit vettek észre? Olvassanak fel rímhármasokat!

Melyik vicces? Melyik a legviccesebb? Miért? Mi benne a játék?

10 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A nyelvvel, szavakkal, rímekkel, ritmussal való játék is derű forrása lehet. Fedezzük fel ezt együtt.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Hangos olvasás: felolvasósínház

Rímkeresés, rímfelismerés

Szójátékok szabályainak felismerése

Rímalkotás, versírás

6.1b Felolvasósínház

Olvassuk fel újra hangosan a verset, minden versszakot más olvasson! Felolvasósínházunk legyen humoros, derűs, mint maga a vers!

5
perc

6.1c Szójátékszabályok

A vers rímei között sok a szójáték. Fejtsék meg a gyerekek, mi az alábbi rímpárok szabálya! Hogyan lett az első szóból a második? (kiemelve a megváltozott hangok/betűk)

10
perc

körmös → karmos

árván → várván

görbe → körbe

tüstént → tuskét

Ha sikerült megfejteni, keressünk hasonló szabályok szerint változó rímpárokat!

Vedd figyelembe!

A rímjáték szabályai (sorrendben):

1. Magas-mély magánhangzó-váltás (például: dirren → durran)
2. Szó bővítése egy kezdőhanggal/betűvel (például: írva → bírva)
3. Mássalhangzóváltás (például: gép → kép, volt → folt, barát → parát)
4. Mássalhangzóváltás és szűkítés (például darált → dalát)

Variáció

A *Rímpárok* című tankockán párosítsák a rímelő szavakat a gyerekek! A rímpárokhoz keressék meg a harmadik rímelő szót is a versben! Ezek együtt már rímhármasot alkotnak, amit bokorrímnek nevezünk.

6.1d Rímes versírás

Írjatok páros rímekre vagy rímhármasokra épülő verset, ami hasonlóan játszik a szavakkal, a nyelvvel!

Az arra vállalkozók olvassák is fel a verseket (nem kötelező felolvasni)!

min 20
perc

Vedd figyelembe!

Elég, ha a gyerekek a rímpárokra, rímhármasokra figyelnek. Tehát nem baj, ha a verssorok nem szabályosan 6 szótagosak, mint a Lackfi-versben. (Egy esetben ott is van eltérés: „Megköszöni Mária”.)

Aki a szótagok szabályszerűségét is észreveszi, vagy önkéntelenül is ráérez, annak viszont szabad a pálya a hatszótagos sorokból álló szabályos dalforma felé (6||6 vagy 6||6||6).

A feladatot érdemes differenciálni. A jó nyelvi-zenei érzékkel rendelkező gyerekek hadd dolgozzanak önállóan!

A bizonytalan, segítségre szoruló gyerekek dolgozhatnak párban vagy kis csoportban.

JEGYZETEIM

A pedagógus is maga köré gyűjthet egy rímfaragó kört, akikkel együtt, közösen próbálnak rímes sorokat alkotni.

Ha a gyerekek belelendülnek a versírásba, vagy mindannyian fel akarják olvasni a verseket, bővíthetjük az időkeretet, akár egy teljes tanórával. Ebben az esetben elhagyhatjuk, vagy áttehetjük technika/rajzóra a textilkép készítését.

Variáció

Weöres Sándor: Betlehem című verse lehetett Lackfi János versének az előképe.

Mi az, ami emellett szól?

Olvassátok el a két verset, és keressetek hasonlóságokat közöttük!

Hallgassátok meg a Weöres-verset a Kaláka együttes feldolgozásában (a *Szabad-e bejönni ide betlehemmel?* című lemezükről) a Reftantáron!

6.2 Textilkép

45
perc

6.2a Képalakítás

Alvó pásztorok, mint zsákok az éjszakában – már a nyitó kép is vicces, derűs **Lackfi János: Pásztorok alusznak** című versében.

Ábrázoljátok a képet kék karton alapon, zsákvászon applikációval! Az alvó juhot és a környezetet is textil és fonal applikációval alakíthatjátok. A vonalakat is fonalakkal rajzolhatjátok meg.

35-40
perc

6.2b Galéria

Végül rendezetek a képekből kiállítást, és nézzétek meg egymás munkáit!

5-10
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A téma vizuális megjelenítése: felületek, foltok, színek, formák és vonalak játéka.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Anyagválasztás, textil anyagának, felületének megismerése
Textil- és fonalfarmákkal képalakítás
Kiállítás-rendezés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

A/4-es kék karton vagy műszaki rajzlap
Zsákvászon, textil- és fonalmaradékok
Olló, ragasztó

